

Hardanger

Hardanger
Ungdomsråd

... med auge for framtida!

Innkalling : **HARDANGER UNGDOMSRÅDSMØTE**
Dato: Torsdag 03.11.2016
Stad: Kulturbanken i Granvin
Tid: 09.00 – 14.00

AGENDA:
09 00 Velkommen til Kulturbanken i Granvin
09 15 Hardanger Ungdomsråd sakshandsaming
11 00 Lunsj
12 00 Ungt Entreprenørskap i Hardanger v/ UE
12 45 Sakshandsaming HU fortset

INSPIRASJON: Ungt Entreprenørskap i Hardanger v/ Ida Maage Elstad

- HU-sak 14/16** **Informasjon om Hardanger Ungdomsråd**
- HU-sak 15/16** **Aktuelle saker for HU**
- HU-sak 16/16** **Oppsummering Aktivitetshelga 2016 – vegen vidare**
- HU-sak 17/16** **Hardanger Ungdomsting 2016 – arbeid med innhald**
- HU-sak 18/16** **Orienteringssaker**
- Ungdommens fylkesting
 - Aktiv ungdom - prosjekt
- HU-sak 19/16** **Informasjon om arbeid frå den einskilde**
kommune/herad sine ungdomsråd i Hardanger.

Forfall må meldast:
Hardangerrådet v/Trude Lægreid Rinaldo
tlf 53 67 14 50
mail: trude@hardangerraadet.no
Varamedlemmene møter etter særskild innkalling.

Hardangerrådet / Kinsarvik 25.10.2016

Trude Lægreid Rinaldo
Konsulent Hardangerrådet

HU-sak 14/16 **Informasjon om Hardanger Ungdomsråd**

Vedlegg: Vedtektene til Hardanger Ungdomsråd
Møtebok frå rådsmøte 28.4.2016

Velkomen til nye Ungdomsrådsleiarar i Hardanger Ungdomsråd.
Me vil introdusera Hardanger Ungdomsråd og fortelja kven me er og kva me gjer?

HU-sak 15/16 **Aktuelle saker for HU**

Kva saker vil HU ta tak i framover?

Eksempel:

- Korleis vert skulane i Hardanger etter 2020?
- Er de fornøgde med tilgang til helsesøster på skulen dykkar?

HU-sak 16/16 **Oppsummering Aktivitetshelga 2016 – vegen vidare**

- Oppsummering og tilbakemeldingar frå Aktivitetshelga 2016
- Aktivitetshelg 2017?

HU-sak 17/16 **Hardanger Ungdomsting 2016 – arbeid med innhald**

Vedlegg: Referat og oppslag om Hardanger Ungdomsting i 2015

Planlegga agenda og dato for Hardanger Ungdomsting 2016.

Her er nokre føringar gjevne på sist rådsmøte. Aktualiteten har gjerne endra seg litt, så me ser på det.

«HU-sak 11/16 **Hardanger Ungdomsting 2016**

3. november 2016 skal det vera nytt Hardanger Ungdomsting i Kvam.

Kva tema det skal vera på dette tinget vart drøfta på møte 25.11.2015.

Vedtak:

Tema på Hardanger Ungdomsting 3. november 2016 :

- ❖ *Lære om møtestruktur/ Møteform*
- ❖ *Asylpolitikk»*

HU-sak 18/16 **Orienteringssaker**

- Ungdommens fylkesting
- Aktiv ungdom – mogleg prosjektsamarbeid
- Hardanger.com
- HU på facebook

HU-sak 19/16 **Informasjon om arbeid frå den einssilde kommune/herad sine ungdomsråd i Hardanger.**

Leiarane informerar frå sin kommune

MØTEBOK

Rådsmøte i Hardanger Ungdomsråd

Dato: Torsdag 28.4.2016

Stad: Biblioteket i Ulvik

Tid: 0900-1400

Til stades:

Ullensvang herad:

Ungdomsrådsleiar Vilde Lægreid

Ulvik herad:

Ungdomsrådsleiar Alma Thorbjørnsen

Kvam herad:

Ungdomsrådsleiar Magnus Torvik

Granvin herad:

Ungdomsrådsmedlem Jomar Holven

Ikkje til stades:

Eidfjord kommune:

Ungdomsrådsleiar Katrine Riber Garen

Odda kommune:

Ungdomsrådsleiar Sigrid Walle

Jondal kommune:

Ungdomsrådsleiar

Andre:

Ulvik herad:

Ingvild Winters

Aktivitetshelga 2016

Timo Knoch

Hardangerrådet:

Konsulent Trude Lægreid Rinaldo

Det var ingen merknader til innkalling og sakliste.

Til inspirasjon fekk Hardanger Ungdomsråd omvisning på Olav H. Hauge museet.

HU-sak 08/16

Uttale til Høyringsnotat om råd i kommune og fylkeskommune for ungdom, eldre og personar med funksjonsnedsetjing

Eidfjord Ungdomsråd har kome med uttale der dei støttar Lovforslaget. Ulvik ungdomsråd støttar ikkje lovforslaget. Hardanger Ungdomsråd har vedteke å gje slik uttale:

Vedtak:

Hardanger Ungdomsråd gjev slik uttale:

Høyringsuttale - Hardanger Ungdomsråd 28.04.16

Eit samla Hardanger Ungdomsråd meiner at det er viktig at ungdom sin rett til medverknad vert teken alvorleg. Ungdom under 18 år har ikkje stemmerett ved val og det er derfor særst viktig at vår stemme vert høyrd gjennom andre ordningar. Ungdom engasjerer seg, men har ikkje nødvendigvis teke stilling til politisk ståstad. Me har ofte andre synspunkt enn andre valde organ. Utan lovfesting vil det verta vanskeleg å sikre at alle får like moglegheiter. Me har rett til å uttale oss i saker som vedkjem oss. Hardanger Ungdomsråd meiner det er viktig og etterlengta med eit felles reglement for kommunane når dei organiserer ungdomsråd/ungdommens kommunestyre. Dette sikrar like vilkår for alle. For at ungdom sin rett til medverknad skal sikrast, må dette lovfestast. Me stiller oss uforståande til at det skal være viktigare å lovfeste eldre sin medverknad enn ungdom sin medverknad. Hardanger Ungdomsråd støtter derfor ikkje Kommunal- og moderniseringsdepartementet sitt framlegg til endring i Kommuneleien §10B.

HU-sak 09/16**Aktuelle saker:**

Hu diskuterte samferdsel og arbeid rundt NTP og RTP og tek det med seg vidare i eigne råd

HU-sak 10/16**Aktivitetshelga 2016**

Timo Knoch la fram planane for Aktivitetshelga 2016.

Dato for arrangementet er 10.-11. september 2016

Alle ungdomsråda vert oppfordra til

- å prioritera søknad om økonomisk stønad til Aktivitetshelga på kr 10.000
- å ha ein vaksen kontaktperson frå sitt råd/sin kommune til å ta imot påmelding lokalt og svara på spørsmål om arrangementet.
- å vera ambassadørar for arrangementet og få påmelding.

Vedlagt er presentasjon frå Timo.

HU-sak 11/16**Hardanger Ungdomsting 2016**

3. november 2016 skal det vera nytt Hardanger Ungdomsting i Kvam.

Kva tema det skal vera på dette tinget vart drøfta på møte 25.11.2015.

Vedtak:

Tema på Hardanger Ungdomsting 3. november 2016 :

- ❖ Lære om møtstruktur/ Møteform
- ❖ Asylpolitikk

HU-sak 12/16**Orienteringssaker**

- **HU på fylkestinget**

Korleis var det å vera på fylkestinget?

Ungdommens fylkesting: Leiar i Ulvik Alma Thorbjørnsen var einaste frå Hardanger på Ungdommens fylkesting. Det var svært lærerikt, og ho er imponert over møtstruktur der. Dette vil ein ha meir av i Hardanger Ungdomsråd.

Hordaland fylkesting: Når det gjeld opplevinga av å ta del på Hordaland fylkesting så var det ein god erfaring. (8.mars var ein dag med mange helsingar, ungdommen opplevde det som noko ustrukturert. Ellers har saka om Tannhelsestruktur vore ein suksess og god læring.

- **Hardanger.com**

Vart ikkje tid til å gå inn på den. Tek det opp att.

- **Ungt Entreprenørskap**

Kva erfaringar har de med Ungt Entreprenørskap i Hardanger?

Ungdommen er lite kjent med dette, kun erfaring frå Vgs . Dette vil me ta opp med leiar i UE i Hardanger. Gjerne be om at dei kjem på rådsmøte og informerar.

HU-sak 13/16**Informasjon om arbeid frå den einskilde kommune/herad sine ungdomsråd i Hardanger**

ULVIK: Ung jobb vert grunnlagt i Ulvik frå sommaren 2016, Nesten alle vil arbeida . Dette skal starta som eit prøveprosjekt .

Lan var ein stor suksess igjen.

Har arbeidd mykje med sakene Tannhelsestruktur og Lovfesting av ungdomsråd.

GRANVIN: 2 i styret har hatt ein presentasjon på seminar om rus, stor arbeid og tidkrevjande å arrangera dette seminaret. Kommunesammenslåing har også vore mykje på dagsorden.

KVAM : Handsamar reguleringsplanar. Skal også ta del i arbeid om utarbeiding av ny ruspolitisk handlingsplan. Arbeider mykje med kommunale saker som med boligbygging, tilretteleggar for uteareal mm

ULLENSVANG: Ungdomsrådet har delteke på folkemøter. Har teke del i utarbeiding av ny ruspolitisk handlingsplan. Er opptekne av å få behalda 15 års aldersgrense på byggedansar. Dei vaksne vil setta opp aldersgrensa, det vil ikkje ungdomsrådet. Til helga er det rusfri dans på NÅ. 16. åringane får stemmerett ved folkerøystinga om kommunereform etter ønskje frå ungdomsrådet. Ungdomsrådet har også arbeidd for at folk skal få stemma pr post. 16. mai arrangementet er i rute, og er like populært. Eit ungdomsarrangement i Kinsarvik som tiltrekker seg 350-400 deltakarar frå nesten alle Hardanger kommunane

Referat av Trude Lægreid Rinaldo

HARDANGER UNGDOMSTING
Torsdag 05.02.2015
Klokka: 09.00 – 14.00
Meieriet kulturhus i Odda

Hardanger Ungdomsting er komen for å bli. Til Odda kom det 42 ungdommar frå heile Hardanger og ordførarane stilte mannsterke. Dagleg leiar i Hardangerrådet, Leiv Vambheim var møteleiar og innleia om arbeid med og for Hardanger. Det var etter at me hadde høyrte opptak frå morgensendinga i NRK radio Hordaland, der Sindre Vik ,nestleiar frå Granvin herad vart intervjuet på bussen på veg til Odda, og varaordførar Elisabeth W. Hauge ønska alle velkomen til Odda. Bli kjent var eit hovudformål denne dagen, å bygga nettverk. Til dette hadde me utvalgte aktivitetar som Katrine Garen og Cecilie Øydvinn leia saman med Ingvild Winters frå Ulvik herad. Agnes Berens kom frå Ungdommens fylkesutvalg, ho var imponert av både engasjement og at så mange kom på Hardanger Ungdomsting. Kommunestruktur vart innleia av koordinator Bjørnar Dagstad. (Presentasjonen er vedlegg.) Ordførarane stilte som panel og fekk mange interessante og direkte spørsmål frå ungdommane, som sjølv sagt lurar på kva dette vil ha å seie for framtida til ungdommen i Hardanger. Spørsmål frå salen var til dømes:

- Kva er forskjellane mellom den nye storkommune og i dag?
- Skulen, ungdomskulen kva vil skje med dei ulike skulane?
- Vert det ein ungdomskule i ein ny kommune?
- Tenker ein at nære tenester vert sentralisert?
- Vert kommunane fattigare, når dei endrer økonomien for små kommunar
- Vert ressursane oppretthalde i begge alternativa, Nord og Sør, for Ullensvang herad?
- Kva skjer med tenester dersom ein vert slått saman med Voss kommune, blir ungdomskulane flytta frå Hardanger til Voss?
- Er det fortsatt snakk om ein stor Hardangerkommune?

"Stemmerett for 16 åringar?" vart også drøfta etter innleiing ved Toralv Mikkelsen. Ungdommen på tinget er delte i synet om ja eller nei, og dei hadde mange gode argument både for og imot.

Takk til alle for ein strålende dag! Referent Trude L. Rinaldo

Oppsummering frå verkstad på Hardange Ungdomsting

Økt 1: Kvifor, lyst til å få til, utfordringar

Kvifor

Vil ha noke å seie lokalt
Da hørtes interessant ut
Påverke politikken

Litt kjekt å prøve noko nytt
Det virka interessant å ve med UR, ve med å bestemme
Eg ville vere med å engasjere meg
Engasjere, ha innflytelse på ungdomspolitik

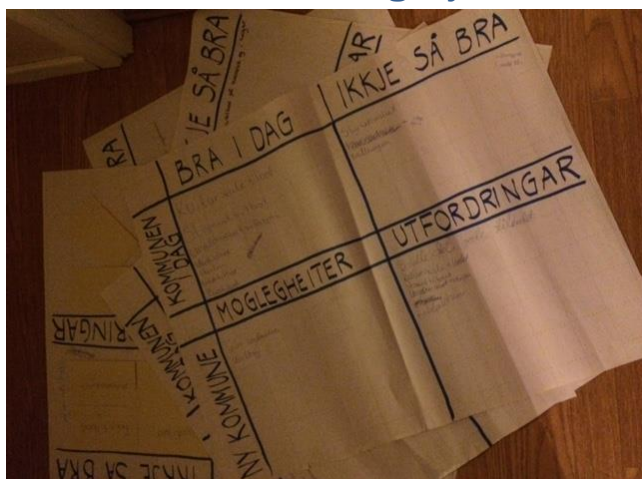
For di det virka kjekt

<p>For di eg kan påverka For di eg ville gjera noko med skysstilbodet For di eg ville lære meir om politikk</p>
<p>For å påverka politikken Følgja med i politikken i samfunnet Politisk interessert Meir aktivitet og fritidstilbod for unge Bidra og medverka i lokalpolitikken</p>
<p>Få større sjanse til og få si meininga. Verte høyrte Høyrte kjekt ut og vere med i ungdomsrådet</p>

<p>Lyst til å få til</p>
<p>Innflytelse på lokale saker som angår ungdommen Eidfjord – attraktiv plass å bu Oppretthalde lokale tenester Oppretthalde og skape nye lokale tilbod for unge Fleire/ betre idrettstilbod</p>
<p>Betre kollektivtilbod Oppretthalde eit godt tenestetilbod Skapa engasjement Arrangement for ungdom på tvers av bygdene «Utekontakten» - halde fram med det tilbodet</p>
<p>Ein meir aktiv skulekvardag Ung jobb Paintballklubb Aktiv ungdomsklubb Få betre tilbod for ungdom!</p>
<p>Få fleire ungdommar sosiale At alle blir høyrte, ingen dømning Crossbane, betre psykisk helsevern</p>

<p>Utfordringar</p>
<p>Oppretthalde lokale tenester og tilbod</p>
<p>Få fram meiningane våre til politikarane Få nok opplæring Setje av nok tid til ungdomsrådet Ha god kontinuitet</p>
<p>Tidkrevjande Må gjennom mange ledd, få mange med på forslaga Økonomi Blir ikkje tatt seriøst</p>
<p>Få alle til å bli høyrte At ungdommen snakkar til oss, alle blir høyrte Plukke ut det realistiske. Prioritere det som er viktig og som er greitt å få gjennomført.</p>

Økt 2: Kommunen i dag, ny kommune, utfordringar

Kommunen i dag

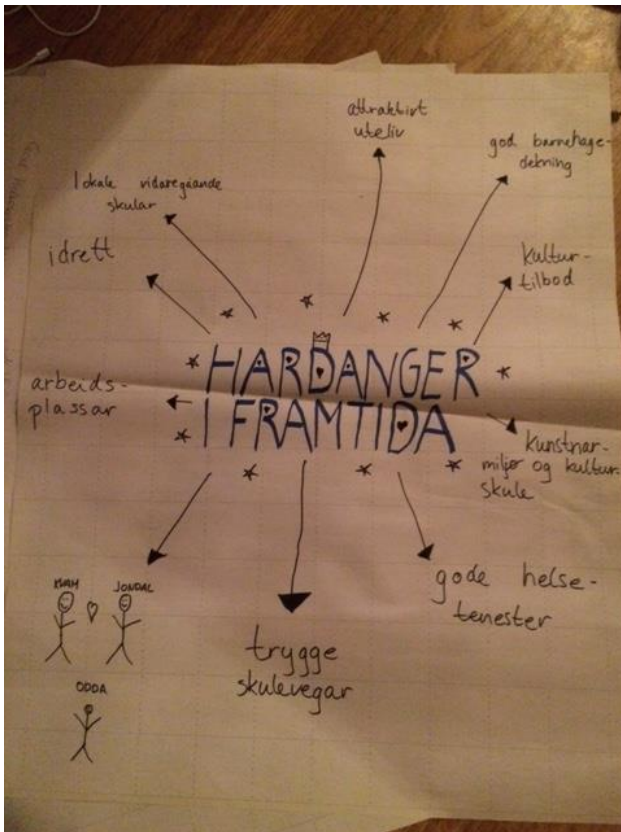
Bra i dag	Ikkje så bra
Kulturskuletilbod Stipendtilbod Ungdomskortet + refusjon Idrettstilbod Skulen Fritidstilbod busstilbod	Styrkerommet Lyspærer i ballbingen ballbingen
God barne- og ungdomsskule Ungdomsklubb God idrettsplass Gode turmoglegheiter Godt miljø Godt eldreomsorg God barnehage Tannlege Brannvesen ambulanse	Ikkje noko psykisk helsetilbod Ikkje så bra idrettsmoglegheiter (kun fotball) Økonomi Crossbane (dårleg motorsport) Kommunale vegar Helsesøstertilbod Politi
Fritidstilbod Bra ungdomsarrangement Ungdomsråd	Busstilbod Ferjetilbod Hordatun idrettspark Skulehelsteteneste
Godt og stabilt tilbod knytt til psykisk helse hjå ungdommen Godt vedlikehald av vegar og offentlege plassar i nærmiljøa	Begrensa kollektivtilbod på kveldstid og i helger Dårleg økonomi
Det er trygt Alle kjenner alle Ingen mobbing Godt idrett tilbod Kulturtilbod Variert natur	Vegar Økonomi Fritidstilbod Politikarar har lite engasjement i saker som angår ungdommen. Dårleg lærartilbod

Ny kommune

Moglegheiter	Utfordringar
Felles ungdomsskule Utvikling	Behalde det gode tilbudet Kulturskuletilbodet Stipendtilbodet Ungdomskortrefusjon Lokalpolitikarar
Fleire vennar, meir sosial Fleire idrettsmoglegheiter Ønske om variert fellesskap for skulen (for vgs)	Meir mobbing Økonomi Kollektivtransport Trygg skuleveg
Kanskje betre økonomi Namn: Ullensvang (60 talet : Eidfjord i Ullensvang)	Færre offentlege tenester i nærområdet Navn
Større fagmiljø Meir solid økonomi	Lange avstandar mellom bygdene Fare for sentralisering
Betre økonomi Betre skuletilbod Betre aktivitets- og fritidstilbod	«Utrygt» Vanskelig å fordele jobbar Kor skal u-skulen og småskulen vere? Kor skal sjukeheimen vere? Kven skal behalde jobben som ordførar? Langt mellom bygdene

Hardanger i framtida

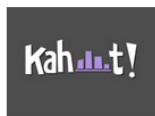

Attraktivt uteliv
 God barnehagedekning
 Kulturtilbod
 Kunstnarmiljø og kulturskule
 Gode helsetenester
 Trygge skuleveggar
 Kvam + Jondal + Odda <3
 Arbeidsplassar
 Idrett
 Lokale vidaregåande skular

God skule + barnehagar
 Null mobbing
 God SFO
 Båthavn
 Godt miljø
 God helsesøstertilbud
 Større og meir sosial ungdomsklubb
 Betre brannvesen
 Politi
 Ungdomshuset meir brukt
 Ungdomsskule
 Større skule
 Bibliotek
 Bensinstasjon
 4G
 Gode vegar

<p>Fiskebrygger SFO UFU Legekantor Fint treningsstudio Strikkecafe Jaktlaget Kulturskulen Museum Gardsbutikken Crossbane Leikeplasser Fisk i havet Bra breiband Fiber Jordbruk Tannklinikk Sentralt Strand/ brygge/ kai Ungdomsråd Langrenn og alpinanlegg Lokale arbeidsplassar God eldreomsorg Gode idrettsmoglegheiter</p>
<p>Betre sikring av Trolltunga. Netting Turisme God økonomi Ferjetilbod Gode skular (lærarar) Busstilbod Skulehelseteneste Eldreomsorg</p>
<p>Gode aktivitets- og fritidstilbod Sosialt samfunn Fleire arbeidsplassar Fleire butikkar (ikkje matbutikkar) Politi og brannvesen og helsevesen Bankar i bygdene Akuttmottak i nærområdet Betre distriktpolitik Betre fagtilbod Eldreomsorg</p>
<p>Ungdomsskule Hardangervidda tunnell Motorcrossbane Fellesskap Samarbeid mellom kulturskulane Betre vegar i Hardanger Togbane mellom Ulvik og Eidfjord via Simadal (festa til Bergen- Oslo?)</p>

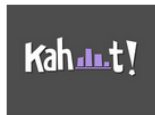
Kahoot

1. Synes du det er viktig at ungdom får medverke i utviklinga av kommunen?

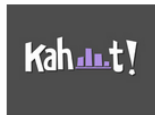
Hide answers

▲ Ja ● Nei ● Veit ikkje

2. Kva er den viktigaste grunnen til at ungdom får medverke? Hide answers

▲ Ungdom har viktig kunnskap kommunen treng ● Alle har rett til å bli høyrte ● Veit ikkje ■ Ungdom har andre prioriteringar

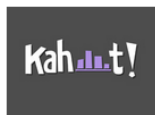
3. Kvar kan kommune og politikarar få høyre ungdom si meining? Hide answers

▲ Elevråd ● Ungdomsråd ● Veit ikkje ■ Spørje foreldra

4. Ønsker du å vere med og meine om kommunereforma? Hide answers

▲ Ja ● Nei ● Veit ikkje

5. Kva er den viktigaste grunnen til at ungdom bør høyrast om kommunereforma?

Hide answers

▲ Ungdom er framtida ● Ungdom har andre prioriteringar ● Veit ikkje

1. Synes du det er viktig at ungdom får medverke i utviklinga av kommunen?

Ja	Nei	Veit ikkje
21	1	1

2. Kva er den viktigast grunnen til at ungdom får medverke?

Ungdom har viktig kunnskap kommunen treng	Alle har rett til å bli høyrte	Veit ikkje	Ungdom har andre prioriteringar
5	15	1	4

3. Kvar kan kommune og politikarar få høyre ungdom si meining?

Elevråd	Ungdomsråd	Veit ikkje	Spørje foreldra
	25		1

4. Ønsker du å vere med og meine om kommunereforma?

Ja	Nei	Veit ikkje
25	1	

5. Kva er den viktigast grunnen til at ungdom bør høyrast om kommunereforma?

Ungdom er framtida	Ungdom har andre prioriteringar	Veit ikkje
23	4	1

Hardangerrådet iks

Hardanger

Vedtekter for Hardanger Ungdomsråd

Godkjende i Hardangerrådet 12.02.2010

§ 1 Mandat, føremål og oppgåver

1.1 Hardanger Ungdomsråd er eit demokratisk vald organ med oppgåve å ivareta interessene til ungdommane i Hardanger.

1.2 Føremål

- Å ta opp til drøfting born og unge sine interesser i Hardanger.
- Vera eit forum for utveksling av erfaring i dei kommunale ungdomsråda.
- Å vera orientert om dei viktigaste sakene i Hardanger, gjennom å få tilsendt saksdokument.
- Å vera eit overordna organ for alle ungdomsråda i Hardanger i saker som vedkjem dei unge.
- Setje søkelys på å skapa identitet til Hardanger, og på ungdomsfråflyttinga.
- Stimulera til samfunnsengasjement, medbestemming og deltaking blant ungdom.
- Tilretteleggja arenaer der ungdom generelt i Hardanger får uttale seg om saker.

1.3 Hardanger Ungdomsråd sine oppgåver er m.a.:

- Å vera ein møteplass for ungdomsråda i Hardanger.
- Å fordele midlar til tiltak av interesse for ungdom.
- Å styrka det samfunnsmessige engasjementet blant born og unge i Hardanger.
- Å skapa møteplassar for ungdom i Hardanger.
- Å etablere ordningar kring arrangement og aktivitetar som vedkjem born og unge.

§ 2 Funksjonstid og samansetjing

2.1 Val

- I Hardanger Ungdomsråd sit medlemmer frå alle ungdomsråda i Hardanger.
- Kvart ungdomsråd skal stilla med leiar som representant og varamedlem møter etter særskild innkalling.

2.2 Konstituering

- Hardanger Ungdomsråd konstituerer seg sjølv, dvs at leiar og nestleiar vert valde av dei unge.
- Sekretærfunksjonen vert lagt til Hardangerrådet sitt sekretariat

§ 3 Kontaktperson

Hardangerrådet oppnemner ein kontaktperson til Hardanger Ungdomsråd. I tillegg til kontaktpersonen er det ynskjeleg at rådsordførar i Hardangerrådet deltek på Hardanger Ungdomsråd sine møter.

3.1 Hardanger Ungdomsråd ynskjer at Kontaktpersonen sine oppgåver er:

- Hjelpa ungdomsrådet med å etablera nødvendig kontaktnett med kommunane.
- Syrgja for at saksdokument i aktuelle saker vert sendt til medlemmene og varamedlemmene i Hardanger Ungdomsråd minst ei veke før ungdomsrådsmøta.
- Ha ansvar for kontinuiteten i ungdomsrådet.
- Ha ansvar for opplæring.

§ 4 Møteverksemd

4.1 Møte

- Hardanger Ungdomsråd skal ha minst 6 møte pr år. Ellers kan rådet ha møter etter behov. Møta skal gå på omgang mellom kommunane/herada.

4.2 Referat

- Det skal førast referat over Hardanger Ungdomsråd sine møte.

4.3 Sakskunnskap

- Hardanger Ungdomsråd kan invitera politikarar, administrasjon eller andre til rådsmøta for å få orientering, stilla spørsmål eller diskutera ei sak.

4.4 Møteplan

- Hardanger Ungdomsråd skal setta opp sin eigen møteplan for kvart år. Den skal sendast til Hardanger Ungdomsråd sine medlemmer og alle kommunane i Hardanger.

§ 5 Dagsorden

1. Opning
2. Godkjenning av innkalling
3. Godkjenning av referat
4. Statusrapport – økonomi
5. Behandling av saklista
6. Ymse

Årsmelding og rekneskap skal liggja føre og godkjennast på siste møte i skuleåret. Arbeidsplan med saker til oppfølging for neste år, skal leggjast ved protokollen.

§ 6 Val

6.1 Val

- Val av leiar og nestleiar følgjer skuleåret med val seinast 1.oktober.

§ 7 Evaluering av vedtektene

Vedtektene skal takast opp til vurdering av Hardanger Ungdomsråd minst annankvart år, med fyrste vurdering mot slutten av fyrste periode, og godkjennast av Hardangerrådet.